

Рекомендації щодо проведення реформ у сфері культури

Рекомендації експертів громадянського суспільства, надані в робочих групах при Національній раді відновлення України

■ НЕВІДКЛАДНЕ УСУНЕННЯ ЗАПОДІЯНОЇ ШКОДИ ТА ІНШИХ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВІЙНИ

Пропозиції:

- Відновлення діяльності об'єктів культурної сфери державної та комунальної власності.
- Допомога в отриманні компенсації за заподіяну шкоду суб'єктам культурної сфери (у тому числі приватної власності), включаючи репарації: алгоритм дій від фіксації та подання заяв до отримання, організація фахового консультативного супроводу.
- Повернення вкрадених культурних цінностей.
- Допомога з релокацією (тимчасовою, постійною) — комплексні програми сприяння.
- Усунення перепон для пересування за межі України на тимчасовій основі спеціалістів чоловічої статі, які не залучені до оборони країни, з культурних і креативних індустрій (ККІ).
- Забезпечення залучення представників культурної спільноти до етапів планування, розробки проєктів (ініціатив) відновлення та розвитку територіальних громад.

■ ПІДТРИМКА

Пропозиції:

а) Пряма фінансова підтримка:

- Розширення можливостей доступу до грантів для будь-яких суб'єктів ККІ (*шляхом створення прозорого механізму надання грантів, можливо, через відповідні програми Українського культурного фонду тощо*).
- Доступ до пільгових кредитів, позик і засобів забезпечення та/або страхування отримання кредитів і позик (у тому числі зміни до програми «5–7–9», щоб передбачити можливість внесення об'єктів інтелектуальної власності як застави для отримання кредиту).
- Забезпечення участі України в програмі Європейського Союзу «Креативна Європа», у тому числі в усіх заходах підпрограми «Медіа» та фонді «Єврїмаж».

б) Непряма фінансова чи ресурсна підтримка, стимулювання:

- Забезпечення приміщеннями комунальної власності та/або відведення земельних ділянок для будівництва об'єктів креативних індустрій.
- Пільгові тарифи на оренду приміщень та (якщо є) комунальні послуги.
- Податкова лібералізація. Встановлення ставки оподаткування податком на додану вартість 0 % для операцій з постачання товарів і послуг у сфері ККІ на виконання Додатка XXVIII до глави 4 «Оподаткування» розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію.
- Інші спеціальні сприятливі податкові режими (наприклад, звільнення від сплати податку на додану вартість та ввізного мита суб'єктів кінематографії, яким відповідно

до Закону України «Про державну підтримку кінематографії в Україні» надається державна підтримка).

- Програми субсидій для певних категорій найманих працівників (робочих місць).
- Спрощення митних процедур і зменшення зборів, пов'язаних з імпортом обладнання, комплектувальних і матеріалів, які застосовуються для виготовлення товарів та надання послуг суб'єктами ККІ.
- Програми сприяння залученню інвестицій суб'єктами ККІ (механізми, методологія, комунікація, забезпечення участі у заходах).
- Створення системи економічних стимулів для залучення позабюджетних, меценатських та інших благодійних коштів до фінансування культурно-мистецької діяльності, у тому числі для появи нових спеціалізованих фондів.
- Впровадження загальнонаціональних і локальних програм державного стимулювання попиту на культурний і креативний продукт.

■ ЗАХИСТ ПРАВ

Пропозиції:

- Удосконалення правового забезпечення захисту прав інтелектуальної власності.
- Усунення недоліків законодавства про діяльність організацій колективного управління, через які гальмується ефективне функціонування ринку використання творів та об'єктів суміжних прав.

■ СПРИЯТЛИВЕ ЗАКОНОДАВЧЕ ПОЛЕ

Пропозиції:

- Удосконалення нормативно-правової бази щодо спрощення господарської діяльності у сфері культури задля підвищення якості національного культурного продукту та інтенсивності культурного споживання.
- Усунення обмежень на використання бюджетних коштів, у тому числі зняття заборони на одночасне фінансування проєктів з центрального і місцевого бюджетів, поєднання державних коштів з іншими джерелами фінансування.
- Впровадження ефективних механізмів державно-приватного партнерства у сфері креативних індустрій.
- Спрощення зовнішніх розрахунків, у тому числі через віртуальні авуари.
- Спрощення найму і витрат на відрядження для іноземних креативних спеціалістів.
- Оновлення (спрощення, вирівнювання до ринкових реалій) переліків і розмірів допустимих витрат за статтями, пов'язаними із зовнішньоекономічною діяльністю, у тому числі на відрядження митців і працівників ККІ.
- Гармонізація національного законодавства з європейськими правовими нормами в аудіовізуальній сфері, у тому числі надання аудіовізуальних медіапослуг.
- Законодавче забезпечення належного рівня охорони матеріальних та нематеріальних об'єктів культурної спадщини з імплементацією у вітчизняне законодавство європейських і міжнародних норм.

■ КРОССЕКТОРАЛЬНІ

Пропозиції:

- Секторальні політики збереження та відновлення креативних індустрій під час і після війни.
- Програми (дії, рішення), спрямовані на усунення ризиків неповернення в Україну креативних спеціалістів, талантів, відтоку кадрів.
- Удосконалення освіти у сфері креативних індустрій, запровадження політик популяризації креативних індустрій серед дітей і молоді.
- Посилення експортної спроможності креативних індустрій, зміцнення експортних компетенцій та міжнародної співпраці для креативних індустрій.
- Облік (ідентифікація) об'єктів рухомої та нерухомої культурної спадщини з одночасним оприлюдненням їх реєстрів у формі відкритих даних.
- Впровадження ефективної системи охорони археологічної спадщини: визначення компетенції органів врядування, впровадження процедури консультацій з громадськістю про плани розвитку територій та використання (зберігання, відновлення) культурно-історичного ландшафту.
- Заходи з контролю добросовісного виконання громадами параметрів надання та доступності культурних послуг.

*Сергій Галетій,
експерт Коаліції РПР,
член Національної спілки кінематографістів України*

*Наталія Кривда,
докторка філософських наук,
професорка Київського національного університету імені Тараса Шевченка, академічна
директорка Единбурзької бізнес-школи в Україні*

Рекомендації підготовлені в межах проєкту Коаліції Реанімаційний Пакет Реформ «Посилення громадянського суспільства України в процесі прийняття рішень», який фінансується Ініціативою «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства України», що реалізується ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст рекомендацій не обов'язково відображає погляди ICAP Єднання, погляди Агентства США з міжнародного розвитку або Уряду США.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

